

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno diplomantky: *Eva Stanková*

Téma a rozsah práce: *Filosofická a psychologická problematika svobodné vůle. Svobodná vůle a odpovědnost* (z celkem 73 stran je 61 stran textu, práce dále obsahuje obsah, resumé, bibliografii a seznam použitých právních předpisů)

Datum odevzdání práce: *1. 7. 2013*

Svobodnou vůli lze charakterizovat jako vyvratitelnou právní domněnku, s níž platné právo pracuje implicitně, avšak nejednotně. Autorka se proto ve své diplomové práci pokusila uchopit problematiku svobodné vůle ze širší sociologické, psychologické a filozofické perspektivy a poukázat na nedostatky ve stávající české právní úpravě. Vzhledem k probíhající rekodifikaci soukromého i trestního práva se jedná o téma velice aktuální a poněkud opomíjené.

Autorka se rozhodla spíše než na právně teoretickou literaturu zaměřit na shrnutí sociologických a psychologických poznatků o míře svobodné vůle v jednání člověka. Na filozofických sporech mezi Erasmem a Lutherem, jakož i dnešními přístupy (libertarianismus, kompatibilismus a semikompatibilismus, inkompatibilismus, revizionismus, iluzionismus) pak poukazuje na střet mezi normativitou a významem konceptu svobodné vůle na straně jedné a fakticitou a závěry sociologických a psychologických studií na straně druhé. Autorka se po přesvědčivém vypořádání s argumenty jednotlivých přístupů přiklání k iluzionistickému stanovisku a formuluje obecné právní pojetí svobodné vůle (str. 60).

Diplomová práce je psaná přehledně, srozumitelně a čtivě, je prostá zjevných gramatických nebo stylistických chyb. Přibližuje nejdůležitější poznatky a závěry dalších společenských věd, jež mají stěžejní význam pro právo. Při psaní práce bylo využito české, ale ve velkém rozsahu i zahraniční, zejména anglické, literatury.

Oponentka má k diplomové práci pouze drobné výhrady: jelikož pojem „Frankfurt-style examples“ odkazuje na H. Frankfurta, bylo by možná vhodnější použít jiný překlad než „frankfurtské příklady“ (str. 46). Dále autorka na několika místech odkazuje na argumentaci D. Perebooma čtyřmi případy ve prospěch inkompatibilismu, aniž by je alespoň stručně popsala. Když autorka kritizuje tvrdost platného práva spojenou s presumpcí zcela svobodné vůle, soustřeďuje se primárně na znění právního předpisu, nikoliv jeho aplikaci v praxi, která se však může vzhledem k reinterpetaci a/nebo na základě změněné společenské situace vyvíjet.

V případě, že by autorka chtěla rozšířit a publikovat započatou studii, doporučuji, aby se zaměřila i na právní sociologii. Ve své argumentaci o potřebnosti konceptu svobodné vůle, avšak v konkrétních případech racionálně korigovaném, totiž dospívá k podobnému závěru, jako před více než sto lety Oliver Wendell Holmes: „The life of the law has not been logic; it has been experience“ (The Common Law, 1881, str. 1).

Práci tímto doporučuji k obhajobě a v případě jejího úspěšného průběhu navrhuji hodnocení výborně. K diskusi při obhajobě navrhuji otázku, zda a případně dokdy, je možné proti subsumpci „trafik“ pod legální definici úplatku argumentovat poukazem na sílu situace.

V Praze dne: 29. srpna 2013

.....
JUDr. Jana Ondřejková, Ph.D.